

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Överluleå
Forskar Förening



Nr 1

Årgång 16

Februari 2007

BÖFF:s styrelse 2006



Foto: Eila Fredriksson

Från vänster: Berthill Munkestam styrelsesuppleant, Laila Munkestam kassör, Jim Karlsson vice ordf. Stina Elming sekreterare, Björn Fredriksson ordf. Barbro Forsberg styrelsesuppleant och Ewa Sandberg ledamot och tidningsredaktör

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation
Ordförande har ordet
 - s.3 Medlemsavgift, Återställare, Anbytarträff, Renskrivare, Besöksstatistik, Årsmöte, Inbjudan till fest
 - s.4 Brotjärnshöjningen
 - s.6 Älvsbyns ForskarFörening
 - s.7 Bondeståndets ledamöter vid riksdagarna
 - s.8 Till salu
 - s.9 CD-skiva till salu, Nya mikrokort, Domböcker på mikrokort ill salu, Gästgivaregården med skjutstation
 - s.10 Tack för att Boden finns! Varför Hilma Olsson?
 - s.11 Hilma Olssons antavla
Eila Fredriksson
 - s.13 I mina anor
 - s.14 Nya medlemmar, Adressändringar
 - s.15 Arne, Tack, Grattis
- Bilaga: Inbetalningskort

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: c/o Elming, Glimmervägen 17, 961 46 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 - 6

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: **0921 - 504 13**, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Jim Karlsson	Allégatan 20	961 67	Boden	tel 0921 - 176 40
Sekreterare	Stina Elming	Glimmervägen 17	961 46	Boden	tel 0921 - 653 88
Kassör	Laila Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
Ledamot	Ewa Sandberg	Kålrötsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Barbro Forsberg	Antilopvägen 11	961 68	Boden	tel 0921 - 196 15
Valberedning	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Peter Isaksson	Kristallvägen 31	961 46	Boden	tel 0921 - 659 48
	Sture Lindström	Kårgatan 7	961 33	Boden	tel 0921 - 196 34
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Sadelmakaregatan 1C	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pålsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:		Boden-ANAN@spray.se			
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrötsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
Bildansvarig	Vakant				

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2007 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 90 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 18 - manusstopp 9 april 2007

vecka 35 - manusstopp 12 augusti 2007

Ordförande har ordet

Arne Isaksson, BÖFF:s förste redaktör, är död. Han var min cirkelledare i grundkursen för släktforskning på sent 80-tal. Genom fördjupade kontakter kom vi att tillsammans vara med och bilda BÖFF år 1992. Att Arne var en eldsjäl inom släktforskningen är omvittnat av många. Hans kunskaper om släkterna i Lule älvdal var som en uppslagsbok. Jag saknar honom! Se nekrolog på sidan 15 i denna tidning.

Nu är den nya kopieringsmaskinen på plats! Skiftet av maskiner har varit lite besvärande, då den gamla la av innan den nya var installerad. Tyvärr så kräver den nya maskinen en grundutbildning för att kunna användas. Kontakta mig när du behöver kopiera! En mindre kopieringsmaskin kommer att placeras i köket ganska snart och den kan var och en använda och kopiorna betalas i vidstående burk enligt prislista.

Nu är den klar! CD-skivan Bodens kommuns födda, vigda och döda 1831 - 1930 (-34). På medlemsmöte 2005, bestämdes att priset skulle vara 375:- Den är konstruerad efter

samma princip som Sveriges Släktforskarförbunds CD-skiva folkräkningen 1970 och 1980. Den måste således installeras på hårddisken. De är många som dragit sitt strå till stacken för denna skivas tillkomst, så många att jag här inte kan räkna upp Er alla, men bifogat på skivan är en PDF-fil där jag hoppas att alla är uppräknade. Ett stort tack till Er alla från oss alla!

På höstmötet 2006 pratade vi om att arrangera en resa. Beslutet blev en 1-dagsresa, och vi kan konstatera att det bara finns två tillfällen till detta, lördag 9 augusti eller lördag 2 september. Kom med önskemål om dag och förslag om resmål till mig 0921-653 15 eller Anna-Maria Persson 0921-533 33 snarast möjligt.

Övre Norrlands Forskarföreningar (ÖNFF) träffas i Skellefteå den 14 april och Förbundets Förtroendemannakonferens är i år i Sundsvall den 21 - 22 april.

15-årsfesten är nu fastställd till lördagen den 12 maj i Trångfors. Anmäl Er, ta med festhumöret och kom till Forsgården! VÄLKOMNA!

Björnvrål

Medlemsavgift

Tillsammans med det här numret av Boden-ANAN följer inbetalningskort för årets medlemsavgift. När ni betalar tänk på att ange namn och medlemsnummer. Det innebär mycket merarbete och dessutom extrakostnader att eftersöka vem betalaren är när uppgifter saknas. Medlemsnumret finns på tidningens adresetikett, ovanför namnet.

Alla får inbetalningskort, även de som redan betalat årets medlemsavgift eller av annat skäl inte ska betala.

Avgiften är fortsatt 150 kronor enligt beslut av fjol-årets sista medlemsmöte.

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare, när vi har 6-8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 – 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 – 65 315) eller Ewa (0921 – 72 274).

Anbytarträff

Det har kommit förslag om att återuppta anbytarträffarna. Eftersom det var väldigt dålig uppslutning senast det begav sig så planerar vi inte in någon innan vi har fått anmälda. Du som är intresserad hör därför av dig och meddela specifikt "bytesområde" (by/släkt/yrke e.dyl.) till Eila Fredriksson tel 0921 – 65 315.

Renskrivare

Så är det dags igen för ett renskrivningsprojekt i föreningen. Den här gången gäller det förslaget till "Horerilagen 1734" skriven på 1670-talet.

Det är tänkt att renskrivningen görs i grupp (typ cirkel) med 3 – 6 personer i varje grupp. Renskrivningen kommer ju även att fungera som en form av kurs i paleografi så det är inte nödvändigt att du känner dig fullärd i att läsa 1600-talstext, men naturligtvis är det en fördel om du inte är alldeles nybörjare som forskare.

Projektledare blir Berthill Munkestam. Han lämnar närmare upplysningar och du kan anmäla dig till honom, tel 0921 - 65 445 eller till ordförande Björn.

Besöksstatistik

Den 12 december 2006 blev Lisa Johansson från LTU den 49 000:e registrerade besökaren i Råbäcksgården. Hon uppmärksammades med två trisslotter.

Årsmöte
i Almska skolan
Söndagen den 4 mars kl. 14.00

Sedvänliga årsmötesförhandlingar

Besökslotteri

Kaffe

Föredrag av Östen Jonsson
från LBB (långsiktigt digitalt
bevarande), Skapa i Säbast

Välkommen

Inbjudan

till

BÖFF:s 15-årsfest

Lördagen den 12 maj kl. 17.00
i Forsgården, Trångfors

för medlemmar med respektive

Pris 150 kr / person inkl lätt dryck
(om du önskar annan dryck, medtag själv)

OBÖ! Bindande anmälan (max 70
personer) senast 15 april

till Lars Berg 070 219 80 58 eller
0921 – 50 139 eller

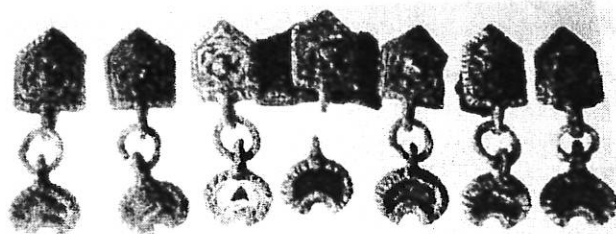
till Björn Fredriksson 0921 – 65 315

Om du är allergiker eller vegeterian
meddela detta i samband med anmälan.

Musik – Max Aldrin

Frågesport – Allsång – Dans – m.m.

VARMT VÄLKOMMEN



Beslag från en rem

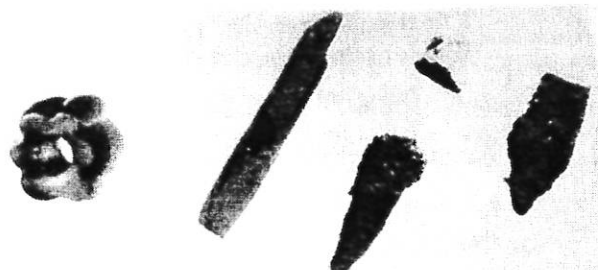
Brotjärnsfyndet

Ur Norrbottens läns hembygdsförenings årsbok 1943, av R. Odenocrants

Ett värdefullt bidrag till vår kunskap om vikingatidens Norrbotten har vi nyligen fått genom ett fynd från trakten av Boden. Fyndplatsen ligger ett par hundra meter söder om landsvägen från Heden till Råbäcken och ej långt från Brotjärn i Överluleå socken. Vid grävning hade här några föremål blivit uppkastade med sanden utan att arbetarna märkt någonting. Sedan den fuktiga sanden torkat av väder och vind blev dessa saker bättre synliga och iaktogs då tillfälligt av en skolyngling från Boden. Under sommaren 1942 blev ännu flera saker tillvaratagna genom att sanden sållades, och hela fyndet kunde till slut samlas i Norrbottens museum.

Fyndet består av ett antal beslag av någon legering, troligen med tenn, och avsedda att fästas på läderremmar. Småstycken av lädret är kvar på flera beslag. Remmarna har varit av två dimensioner, dels en 2,7 cm bred och dels en smalare, 1,2 cm bred. Till den bredare höra en sölja, två par beslag med ringar samt 21 små beslag med hängen. Man kan anta, att dessa suttit på ett bälte, men remmen kan ju också ha haft en annan användning. För den smalare remmen finnas 18 stycken fyrsidiga beslag samt två par beslag med ringar. Vartill denna smalare rem använts är svårare att säga. Beslagen har tjänat som prydnader, varvid på den bredare remmen de små halvmåneformade figurerna hängt nedåt.

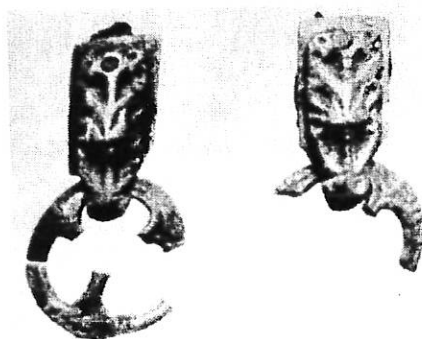
I sanden hittades även en liten pärla av grönt glas, bitar av en liten fingerring av silverbleck, en 8 cm lång brynsten av skiffer, samt några små fragment av järn och brons. Två järnspetsar kunna vara rester av knivar. Ett par bitar av bronsbleck ha troligen tjänat till att laga något av läder. Dessutom funnos små bitar av tyg samt av ben. De sistnämnda visa, att här varit en grav, där ett obränt lik blivit jordat.



Pärla, brynsten, flintbit samt två järnspetsar

Huru denna grav varit anordnad kan nu icke avgöras, men om man hade fått se föremålen såsom de ursprungligen lågo i sanden, så kunde en möjlighet ha funnits för att man vunnit klarhet om t.ex. huru remmarna suttit och vartill de använts. Nu får vi hoppas på att framtida fynd kunna bli bättre tillvaratagna och vetenskapligt undersökta.

Man frågar sig nu huru gammal denna grav kan vara, och vi har då ett par andra fynd till jämförelse. Vid vägbygge på Storholmen i Vajkijaur, Jokkmokks socken, tillvaratogs 1926 genom kyrkoherde O. Lindgren ett märkligt gravfynd, vari bl.a. ingick en del beslag av samma typer som de från Brotjärn. Dessa beslag hade tillhört ett hästbetsel, och en möjlighet finnes ju, att även Brotjärnsfyndets beslag suttit på ett sådant.



Beslag från remtyg

Vid Storholmen hittades även en yxa, en spjutspets, en armrings av silver samt en del andra smärre föremål. Yxan är av en typ som användes under senare vikingatiden, och fyndet kan dateras till förra delen av 1000-talet. Detta fynd ger oss sålunda besked om, att även Brotjärnsfyndet är från slutet av vikingatiden, man kan säga 1000-talet.

Vill man göra ytterligare jämförelser, så har vi från några olika platser i Norrbottens län fynd från gamla offerplatser. Ett sådant fynd är från Gråträsk i Piteå socken, på gränsen till lappmarken. Bland de många olika föremål av alla slag som här vid flera tillfällen hittades äro även åtskilliga beslag, vilka i många avseenden likna beslagen från Brotjärn. Gråträskfyndet anses innefatta föremål från en tid av minst 200 år, och det är därför vanskligt att draga några slutsatser rörande tidsförhållandet mellan dess olika beståndsdelar.

Eljest hittades här åtskilliga mynt, såväl västeuropeiska som arabiska. Man kan här återfinna t.ex. halvmåneformade hängen och beslag med korsmönster, vilka gå igen i Brotjärnsfyndet. Gråträskfyndet anses till stor del bestå av ryska eller finska saker, och vi får här en anvisning på varifrån rembeslagen i Brotjärnsfyndet kommit.

Även de ornament som finnas på söljan och de med ringar sammanhörande beslagen peka på ett östligt ursprung. Det är här icke fråga om sådana djuornament, som användas inom det skandinaviska området under vikingatiden, utan här ser man snarare växtmotiv, vilka alltid varit typiska för Orienten.

De olika skattefynden från lappmarkerna hava utan tvivel blivit nedlagda av lappar. Hästbetslet och vapenyxan från Storholmen åter måste ha tillhört en ridande man, en svensk bonde. Den som blev gravlagd vid Brotjärn torde också ha varit av bondesläkt. Pärulan, ringen och den lilla brynstenen låta oss förmoda, att det varit en kvinna.

Hurudan kan då trakten kring Brotjärn ha varit vid tiden för denna gravläggning? Havsstranden stod för omkring 900 år sedan 8 - 9 m högre än i nutiden. Forsarna nedanför Heden hade sålunda just hunnit utbildas. Vattenytan ovanför Trångforsen angives på kartan nu vara 10,7 m över havet. Älven rann ut i en djup fjärd och skärgården var långt indragen. Hade man under tidigare generationer haft öppet vatten in till Hedavan, så måste man nu söka sig nya möjligheter att från havet komma upp genom älvens mynning. Att trakten länge varit bebodd, därom giva äldre fornfynd och gravar besked.

Det folk, som bebodde Bottenhavets stränder, hade kommit söder ifrån, och många fynd vittna om, att förbindelserna med Mälarbygderna underhölls. Den stora Distingsmarknaden, som alltsedan forntiden hållits i Uppsala vid bestämd fullmåne efter midvinter, torde i alla tider ha varit en god avsättningsplats även för norrbottningarnas pälsvaror. Svearna voro vana att färdas med båt, och en fors hindrade dem icke från att fortsätta uppför vattendraget. Den lätta båten drogs förbi fors. Den bästa vägen förbi forsarna vid Heden går strax förbi Brotjärn. Denna lilla tjärn har sitt namn av en bro, en kavelbro, över ett mindre vattendrag just på denna väg.

Båtarna släpades sålunda i den mjuka sanden söder om bergen, mellan vilka älven störtade sig fram i den trånga fors. Kanske man också drog båtarna genom det vatten, vars sista rester utgöras av den lilla Brotjärnen. Den nuvarande vägen är från 1800-talet.

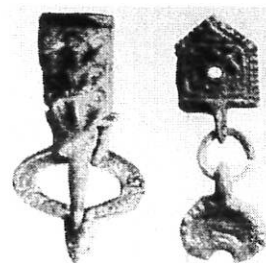
Huruvida man här kastat upp en gravhög eller icke kan nu ej avgöras. Den lösa sanden har nämligen drivits hit och dit, varför en eventuell gravhög kunnat bli helt utplånad.

Genom landhöjningen bildades någon gång under stenålderns senare skeden den hed, på vilken byn

Heden senare blev byggd. Byn har sitt namn efter terrängen, och denna namntyp räknas vara den äldsta. Byn är också tämligen stor, varför alla skäl tala för att denna by är den äldsta här i bygden. Kringliggande byar har namn bildade av personnamn, t.ex. Unbyn, Svartbyn, eller äro typiska utflyttningsbyar, t.ex. Boden, Mockträsk o.s.v. Traditionen räknar även Heden som den äldsta i Lule socken. Det säges även, att här skulle ha stått ett kapell, där birkarlar och lappar haft marknad. Abraham Hülphers skriver här om: "På Heden, 4 mil från Kyrkan, skall Lappmarknad först blifwit hållen i Birkarla-tiden, och en stuga då varit bygd, däruti Lapparna i början fädt Gudstjänst af en medföljande Präst, som där tillika döpt barn och wigt Brud-folk".

Att här närmare söka utreda frågan om det förmodade kapellet och prästbordet vid Heden skulle föra oss alltför långt. Någon grund torde väl traditionen ha haft, och det förefaller ju ganska sannolikt, att en marknadsplats funnits här. En del gravar på bergen vid Kusträsk torde visa, att bygden haft en fast bosättning i forntiden. Handeln mellan kustlandets folk och lapparna måste ha urgamla anor. Under vikingatiden voro marknader vanliga på många olika platser, och man måste antaga, att marknadsplatser funnits även på Norrbottens kust. Ofta kallades en sådan marknadsplats Björkö, vanligen låg den också på en ö. Det kan här räcka att hänvisa till en Ejörkö vid nuvarande Porsön, 5 km öster om Luleå gamla stad. En mera bekant Björkö ligger vid Torneälvens mynning.

Huruvida marknaden vid nyssnämnda Björkö i Luleå varit äldre eller yngre än marknaden vid Heden är ju svårt att avgöra. Björkö-marknaden hölls väl sommartiden, medan seglationen var i gång, men vid Heden måste man möta lapparna, när dessa vintertiden kommo ned från fjällen. Hülphers uppgiver, att denna lappmarknad senare skulle ha flyttats till Harads och slutligen till andra platser. Man kan sålunda antaga, att den tillhör en ganska långt avlägsen tid. Att den börjat redan under 1000-talet är icke alldeles omöjligt.



Sölja och beslag från en rem

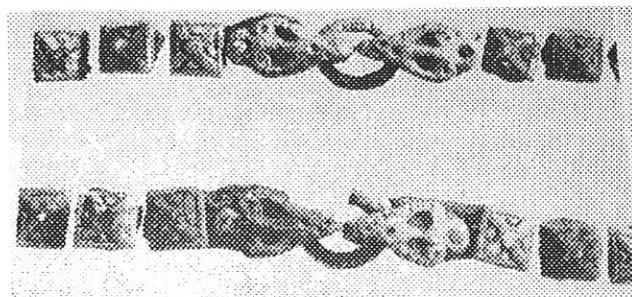
Ovan nämndes, att beslagen voro komna från öster. På vilken väg de kommit in i landet låter sig icke så säkert bestämma. Dock kan man antaga, att remtor med dylika beslag fanns att köpa på Björkö-marknaden vid Torne älvs mynning, möjligen någon äldre marknadsplats längre upp i samma älvdal. Till denna mark-

nad har ryska köpmän pläгат infinna sig sedan så lång tid tillbaka som man över huvud kan finna spår efter denna marknad. En gravhög vid Sangis Kvarngårdar från 800-talet visar, att en väg då gick runt Bottenvikens nordligaste del. Då både den ridande man, som gravsattes på Storholmen, och de lappar, vilka lagt sina offer vid Gråträsk, haft liknande saker, så måste man räkna med en viss handelsförbindelse mellan de olika befolkningsgrupperna i vikingatidens Norrbotten.

I denna handel har givetvis även främlingar deltagit. Sedan vilken tid köpmännen österifrån kommit till marknaden i Torneå kan knappast avgöras, men det är ju icke helt uteslutet, att de drivit sina affärer här redan under vikingatiden. Säkrare bevis torde man dock ha för att seglande handelsmän från Gotland vid denna tid sökte sig till olika delar av Östersjön och då även längst upp i Bottnen. Många tecken tyda också på, att staden Birka i Mälaren hade förbindelser med Norrbotten. Det är ju en teori bland de många om de ryktbara birkarlarnas ursprung, att de fått sin benämning just efter denna stad eller dess avläggare med samma namn, Björkö, Birka.

Någon brist på råvaror att hämta från Norrbotten eller lappmarkerna torde knappast ha funnits. Främst var det ju pälsverk men även andra varor som fördes söderut. För handeln österut spelade ju pälsvaror en stor roll, och den ännu mycket omfattande pälshandeln på Distingsmarknaden i Uppsala torde ha urgamla anor. Vikingatidens handel var ju högt utvecklad, och det är därför helt naturligt, att även trakterna kring Bottnens allra nordligaste stränder voro inlemmade i

det stora nordiska handelssystemet. Det finns många fynd från vårt lands vikingatid som vittna om att ett och annat föremål fraktats mycket långa vägar över land och vatten.



Beslag från en smal rem

Det lilla fyndet från Brotjärn ger oss sålunda anledning att granska åtskilliga problem, som hänga samman med befolkning och kultur i Norrbotten för tusen år sedan. I många stycken äro dessa problem dunkla och svåra att reda ut, men detta nya fynd synes kunna sprida något ljus över vissa punkter. Vår lilla granskning visar också, att vi har ett ganska rikhaltigt material för att kunna klara ut våra bygders äldre historia. Ännu måste man dock allt för mycket lita till förmodanden och antaganden, men om nya fynd kunna bringas i dagen och bli väl tillvaratagna, så öppnas därmed nya möjligheter till att vinna säkrare och djupare kunskap om forntiden. Mycket ligger ännu kvar i jorden, och den som har ögonen med sig har möjligheter att vidga vår kännedom om gångna tider.

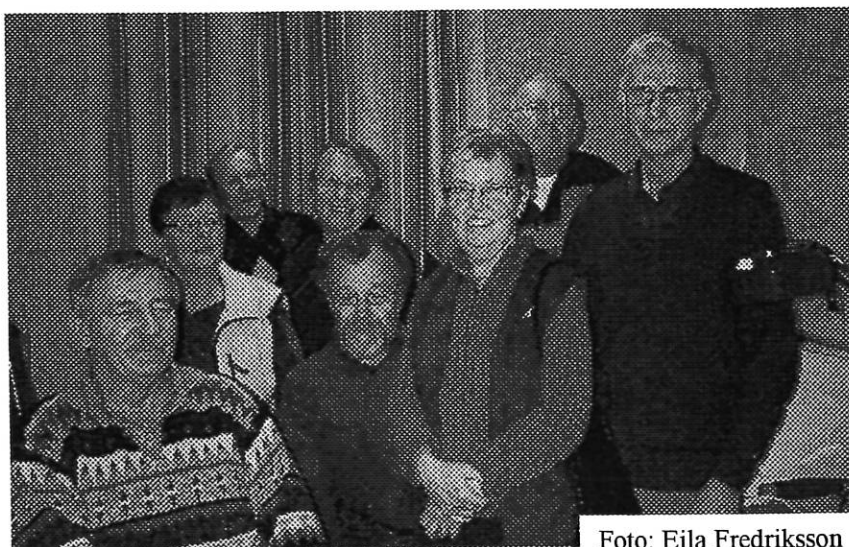


Foto: Eila Fredriksson

Nybildade Älvsbyns ForskarFörening på BÖFF- besök i Råbäcksgården

Längst fram f.v. Björn Fredriksson BÖFF, Roland Sundberg, Gerd Öhman, Tore Holmbom,
Bakom f.v. Gun Jonsson ordf. LarsOlof Svanström kassör, Birgit Granström sekr. och Gösta Andersson



Bondeståndets ledamöter vid riksdagarna

- 1600 års riksdag **Peder Olofsson**, Bergzholmen, Skelleta; **Jacob Andersson**, Grubbo, Umo
- 1602 — ingen från Norrland
 1604 — ingen från Norrland
 1605 — ingen från Västerbotten*
 1607 — ingen från Norrland
 1609 — ingen från Västerbotten
 1611 — ingen från Norrland
 1612 — ingen från Norrland
 1614 — ingen från Norrland
- 1617 — **Hans Koure**, Moidakala
- 1621 — ingen från Norrland
 1622 — ingen från Norrland
- 1624 — **Hans Hendersson**, Törne
- 1625 — ingen från Västerbotten
 1627 — ingen från Västerbotten
 1629 — ingen från Norrland
 1633 — ingen från Norrland
- 1634 — **Eskil Andersson**, Tårnö; **Erich Larsson**, Lulå; **Hans Andersson**, Bygdå
- 1635 — ingen från Norrland
 1638 — ingen från Västerbotten
- 1640 — **Anders Davidsson**, Hillsön, Umeå; **Erich Andersson**, Lilla Pitå, Pitå
- 1642 — ingen från Norrland
- 1643 — **Erich Michelsson** (norra prosteriet); **Anders Christierson** (södra prosteriet); **Johan Mårtensson** (Över- och Nedertorneå socknar)
- 1644 — **Nielz Oloffsson**, Skellefteå; **Lars Hindriksson**, Tårneå
- 1647 — **Johan Andersson**, Hampne; **Anders Christophersson**, Lund
- 1649 — **Olof Erichsson**, Kådelis, Umå; **Jon Stark**, Pithå; **Pär Jönsson**, Tornö, länsman
- 1650 — **Olof Erichsson**, Koddis, Umå; **Johan Andersson**, Hampe, Pithe
- 1652 — **Olof Erichsson**, Koddis, Umå; **Nils Andersson**, Swartbyn, Lulå
- 1654 — (södra prosteriet) **Osten Erichsson** Bodhen; **Johan Andersson**
- 1655 — **Pär Larsson**, Kretånger, Löfånger; **Matz Jonsson**, Alewik, Lulå
- 1660 i Göteborg) — **Oluf Carlsson**, Skiäleftå
- 1660 (i Stockholm) — **Johan Andersson**
- 1664 — **Nills Padersson**, Löfånga (södra fögderiet); **Lars Hindrichsson** (norra fögderiet); **Johan Andersson** (å lapparnas i Västerbotten vägnar)
- 1668 — **Christopher Oloffsson**; **Johan Jochimsson**; **Nils Andersson** (Umeå lappmark)
- 1672 — **Anders Ersson**, Teegh, Umeå
- 1675 — **Jöns Dagesson Forssman**, Råneå, länsman (norra fögderiet); **Hans Hansson**, Fållen, Löfånger
- 1676 — ingen från Västerbotten
- 1678 — **Thomas Olofsson**, Täfseböhle, Uhmeå, tolvman
- 1680 — **Hans Larsson**
Packainen/Packeilien/Packila, Tårneå, tolvman (norra kontraktet); **Lars Larsson**, Skiälefteå (södra kontraktet)
- 1682 — **Tomas Olofsson**, Tefziobölet, Umeå, nämndeman; **Israell Oloffsson Karck**, Calix
- 1686 — **Matz Jönsson**, Alwijk, Luleå; **Thoman Olofsson**, Töfseböhle, Umeå, tolvman
- 1689 — **Olof Jonsson**, Fåhlemarkby, Skiällefteå; **Pehr Jonsson Ståhl**, Öjebyn, Pitheå
- 1693 — **Erich Pärsson**, Uhmeå, tolvman; **Michel Ersson Dyyr**, Piteå, länsman
- 1697 — **Erich Persson**, Strand, Uhmeå, tolvman; **Michel Johansson Dyyr**
- 1710 — **Erich Persson**, Strand. Umeå, danneman (södra kontraktet); **Olof Johansson**, danneman (norra kontraktet)
- 1713-1714 — **Erich Padersson**, Strand, Umeå, nämndeman (södra kontraktet); **Jöns Eliesson**, Öfwerjordjerf by, Nedercalix, nämndeman (norra kontraktet)

* Norrbotten blev eget län 1810

1719 — **Erich Persson**, Strand, Umeå; **Olof Jönsson**, Pahlmark, Skellefteå; **Carl Mårtensson**, Rålls by, Nederkalix, länsman; **Mattz Joensson**, Ahlwijk, Luleå, danneman

1720 — **Erich Larsson**, Hösjöby, Uhmeå; **Jöns Mattzon**, Ahlwijk, Luleå (avled under riksdagen den 30 april 1720)

1723 — **Anders Nilsson**, Löfånger, nämndeman; **Per Nillsonn**, Rooknäås by, Piteå, bonde; **Anders Hinderesson**, Nederwåijkala, Nedertorneå, bonde

1726-1727 — **Nils Johansson**, Böhle, Skiellefteå; **Henrik Härmansson**, Gäddwiks by, Luleå, skattebonde; **Erich Staffansson**, Härä, Nedertorneå, bonde

1731 — **Mats Uneson/Önnesson**, Diekneböle by, Umeå, bonde; **Mickel Eriksson**, Ryssbelte by, Nederkalix, nämndeman

1734 — **Lars Samuelson**, Degerbyn, Skiellefteå; **Henrick Hermansson**, Gäddwik, Luleå, nämndeman

1739-1739 — **Nils Johansson**, Böhle by, Skiellefteå; **Pär Henriksson**, Biörsbyn, Luleå, nämndeman

1740-1741 — **Mats Önnesson**, Diekneböhleå by, Uhmeå, nämndeman; **Jacob Salomonsson Grape**, Ciowokyläby, Öfre Torneå, rusthållare

1742-1743 — **Mats Önnesson**, Diekneböhleå by, Uhmeå, nämndeman; **Johan Jönsson Ekman**, Ängesbyn, Luleå, skattebonde; **Hans Packainen**, Öfwerwåicala by, Nedertorneå, nämndeman

1746-1747 — **Olof Persson**, Kråkånger, Löfånger, nämndeman; **Johan Jönsson**, Wånom by, Nedertorneå, nämndeman; **Johan Jönsson Ekman**, Ängesbyn, Luleå, skattehemmansägare

1751-1752 — **Mats Öndesson**, Diekneböle by, Umeå, nämndeman; **Anders Andersson**, Innanbäcks by, Neder Calix, skattebonde; **Olof Pellander**, Pello by, Öfwer Torneå, nämndeman

1755-1756 — **Anders Nilsson**, Lund, Skiellefteå, nämndeman; **Anders Andersson**, Innanbäcks by, Neder Calix, skattebonde; **Johan Nilsson**, Bredwiks by, Neder Calix, nämndeman

1760-1762 — **Jon Gabrielsson**, Gumboda, Bygdeå, nämndeman; **Anders Olofsson Öberg**, Kopparnäs, Pitheå, skattebonde; **Matts Pålsson Ripi**, (Unarinpari), Sodankylä, bofast lappbonde

1765-1766 — **Lars Larsson**, Gjäddewik, Luleå; **Bryngel Andersson**, Grubbe, Umeå; **Matts Pålsson Ripi**, Unanpari, Sodankylä, bofast lappbonde

1769-1770 — **Anders Olofsson Öberg**, Kopparnäs, Piteå, nämndeman; **Johan Nilsson**, Koifwokylä, Öfwer

Torneå, bonde; **Grels Andersson**, Ytterbyn, Neder Calix, bonde; **Jon Gabrielsson**, Gumboda, Bygde, nämndeman; **Per Larsson**, Hedensbyn, Skellefte, bonde; **Anders Andersson**, Tafwelsjö, Umeå, nämndeman

1771-1772 — **Per Larsson**, Hedensbyn, Skellefte, bonde; **Anders Andersson**, Tafwelsjö, Ume, bonde; **Anders Olofsson Öberg**, Kopparnäs, Piteå, nämndeman (avled den 4 december 1771 och efterträddes av); **Pehr Pehrsson Dryg**, Rutvik, Luleå, skattebonde; **Hans Olsson**, Kuckala, Nedertorneå

1778-1779 — **Anders Andersson**, Taveliön, Umeå, nämndeman; **Johan Nilsson**, Koifwokylä, Öfwer Tårneå, bonde; **Jacob Johansson**, Rutvik, Luleå, kyrkvård; **Hendric Piufwa**, Nedertorneå, bonde; **Hans Johansson Farinen**, Nedertorneå, bonde

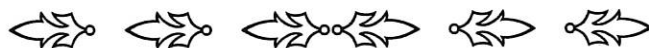
1786 — **Anders Andersson**, Tafwelsjö, Ume, nämndeman; **Anders Andersson Bergman**, (Surnäs by), Piteå; **Johan Hinderesson Isaka**, Nederwojakala, Neder Torneå

1789 — **Anders Andersson**, Tafwelsjö by, Ume, nämndeman (talman för bondeståndet fr.o.m. 17 mars 1789); **Pehr Pehrsson Dryg**, Rutvik, Luleå, häradsdomare; **Johan Henriksson Isaka**, Nederwojakala by, Neder Torneå, nämndeman

1792 — **Anders Andersson**, Tafwelsjön, Ume, nämndeman; **Erick Nilsson**, Buddbyn, Lule, nämndeman; **Johan Henriksson**, Nederwojakala by, Neder Torneå; **Olof Almroth**, Åsele, kyrkvård

1800 — **Per Johansson**, Wästerhiske by, Umeå, nämndeman; **Nils Nilsson**, Prästhalm, Råneå, bonde; **Johan Eric Wallöf**, Björsby, Luleå, bonde; **Isac Nilsson Mustaparta**, Nedervojakala by, Neder Torneå; **Johan Carlsson Mättävainio**, Njemis by, Öfwer Torneå

Uppgifterna hämtade ur "Förteckning över Bondeståndets ledamöter vid riksdagarna 1600-1697" och "Förteckning över Bondeståndets ledamöter vid riksdagarna 1710-1800" av Ludvig Mårtensson



Till salu

Föreningen har ännu en gång några gamla läsapparater som vi säljer. De är av den typ där mikrokorten inte kan vändas. De finns till påseende i köket i Råbäcksgården.

CD-skivan färdig

Nästan tio år efter beslutet (1997-05-21) om att vi skulle renskriva födelse, vigsel och dödböckerna för Boden kommuns församlingar är nu arbetet slutfört. Under arbetets gång har Sveriges släktforskarförbund tagit fram ett program för dylika register. Vi har lagt in materialet i det programmet.

Vår nya CD-romskiva omfattande Överluleå 1831 – 1930, Edefors 1890 – 1930, Bodens kyrkobokföringsdistrikt 1919 – 1930 och Gunnarsbyn 1927 – 1930 finns nu till salu. (Visst material sträcker sig till 1934.)

Pris 375 kr.

Nya mikrokort

Vi fortsätter att fylla på i våra pärmar. Nu finns även mikrokorten:

Norrbottnens län	födda, vigda, döda	1936
Hietaniemi fs	församlingsbok	1924 – 1936
(OBS! del av Hietaniemi kommer först nästa år)		
Nederluleå fs	församlingsbok	1920 – 1936
- " -	församlingsbok med reg.bok för Svartösten och Skurholmen	
Junosuando fs	utflyttning	1916 – 1936
Karl Gustavs fs	- " -	1918 – 1936
Tärendö fs	församlingsbok	1922 – 1936
- " -	reg.bok	1922 – 1935
Jukkasjärvi fs	inflyttning	1926 – 1932
Luleå kronohäkte	födda, döda	1919 – 1920
Morjärvs kbfd	församlingsbok	1930
Nedertorneå lasarett	döda	1906
Pajala kronohäkte	- " -	1904 – 1915
Piteå hospital	födda	1899
- " -	döda	1895 – 1920
Överluleå fs	födda (dopbok)	1926 – 1933

Domböcker på mikrokort

Vår medlem Berthill Munkestam hade uppmärksammat att vårt länsbibliotek saknade en del av det mikrofilmade domboksmaterialet. Bristen orsakades troligen av att handlingarna var placerade i andra läns arkivmaterial. BÖFF tillskrev länsbiblioteket med en önskan om att de skulle komplettera sitt material med de berörda mikrokorten och placera dem på samma ställe som det övriga mikrofilmade domboksmaterialet. Således finns nu även följande mikrokort att fjärrläna från Luleå (eller att läsa i luleåföreningens lokal):

Domböcker för åren	
1635	fanns i Västmanland
1636, 1639, 1645-1646	- " - Örebro
1640, 1643	- " - Södermanland
1651, 1672, 1675, 1679	- " - Gävleborg
1672, 1674, 1691, 1697	- " - Västerbotten
1680, 1689	- " - Västernorrland
1690	- " - Jämtland

Gästgivaregårdar med skjutsstation

I Nedre Svartlå byggde Gällivareverken troligen omkring år 1860 en gård som bostad för sin Inspektör Lars Axel Österberg. När bolaget omkring 1890 lade ner sin verksamhet såldes gården, och den köptes av Johan Petter Johansson Svartlå som flyttade dit år 1896.

Johansson öppnade då gästgiveri och skjutsstation med hästar, till år 1922 då den övertogs av Petrus Sandberg Svartlå, som då köpte bil, men som också hade häst i rörelse eftersom vägarna vissa delar av året ej var trafikbara för bilar. Omkring år 1950 övertog sonen Folke Sandberg åkerirörelsen som han innehade tills dess han avled 1971.

Till Kläppen i Harads flyttade år 1882 Carl Johan Larsson med sin hustru Maria Magdalena från Södra Harads. Några år senare blev Kläppen gästgivaregård och skjutsstation, C. J. Larsson avled redan 1905 men hans hustru med 5 söner och 3 döttrar fortsatte med rörelsen och till detta hade de ett ganska omfattande jordbruk. 4-5 hästar och 8-9 kor stod i djurstallarna, och gästerna blev väl omhändertagna i gästrummen. Resande fick också snabba transporter, med de raska hästarna. År 1916 köpte en av sönerna bil. Skjutsarna utfördes sedan delvis med hästar och delvis med bilar, senare som taxistation som upphörde år 1958.

I Storsand hade Gustav Olsson gästgiveri och skjutsstation under åren 1900 - 1930.

Ca 4 km från Näsbergs järnvägsstation ligger ett bolagstorp, Rappoberg. Förste nybyggare där hette Nils Sundholm och innehade torpet åren 1847 - 1865.

Hans sonson Nils Petter Sundholm född 1845, död 1935 brukade gården åren 1885 - 1920 med sin hustru Karin Nikolina död 1936.

Sundholm var en kraftkarl och bar tunga bördor, (även mjölsäckar) över spångade myrar och bergland mellan Näsberg och Rappoberg.

Den nye torparen hette Jonsson och Sundholm som bodde kvar på gården ansåg att den nye brukaren var en inkräktare, och det var nog så och så med vänskapen mellan de två. Emellertid blev Jonsson sjuk och avled efter en tid, och det berättas att när man fått honom i kistan gick Sundholm fram, slog näven i kistlocket och sa; Nu ligger du där din . . .

Det var sommar när detta hände, och liket kunde ej köras på de dåliga vägarna till Näsbergs station, förrän på hösten då myrarna frös och det kom lite snö. Sundholm körde då liket ner till Näsberg och då han kom på järnvägsstationen frågade man, Hur har du kunnat behålla honom ända sen i somras? Jo ser du "jag har saltat honom jag, svarade Sundholm.

Rodrik Larsson



Tack för att Boden finns!

- A**
är Stockholm, det är klart.
Detta lär du mycket snart.
- B**
är länet som hör till.
Kan du det din dumma sill?
- C**
i bildning-Centrum finns
C – Uppsala lätt du minns.
- D**
är Sörmland som har D´t
fastman glömmer det och E´t.
- E**
vokalen i ordet fet.
Östergötland nu du vet!
- F**
jag ger Jönköping helst
För att detta län är Frälst.
- G**
står sist i ärg och märg,
Georg, färg och KronoberG.
- H**
ej finns i Kalmar. Åh,
men det rimmar ju med K.
- I**
ej utom Östersjö
ligger Gotlands län och ö.
- K**
är Blekinge. Med stöd
Karlshamns punsch ger
minnet stöd.
- L**
är Kristianstads län
Örkelljunga ligger inom
denna domän.
- M**
är Malmö. Den är dum
som om det ej har ett hum.
- N**
är Nissans nejd. Det lax
dig att lära Halland strax.
- O**
märkt göteborgarnas bil
olik andra slukar mil.
- P**
för Älvsborgs län man satt.
Varför det? För det är Platt.
- R**
med skorr på Skarraborrg
vällar minnet ingen sorg.
- S**
är Selma Lagerlöfs sagoland
- Värmland vid Vänerns
strand.
- T**
man dricker till de kex
som i Örebro utkläcks
- U**
är utmärkt. Tänk på UV,
så tar Västmanland nog
skruv.
- W**
Wem wet? Wad wällar W?
Kopparberg i Dalarne.
- X**
är obekant. Du svär!
Gävleborg det kanske är.
- Y**
är ynkligt. Men var tyst!
Västernorrland är det vvsst.
- Z**
sätt för Jämtland. Fritz!
Zätrar finns där. Vilken vitz.
- AC**
Västerbotten är,
Åsele lär ligga där.
- BD**
Tack att **BoDen** finns!
Nu norrbottens **Bil Du**
minns.



Varför Hilma Olsson?

Jag vet inte vem Hilma Olsson var, men efter att ett 15 - 20-tal elever från Björknässkolan under ledning av läraren Marie Drake, besökt oss på Råbäcksgården ett antal gånger, så blev Hilma nästan som en släkting till mig. Uppgiften för ungdomarna var att med källforskning ta fram en berättelse om Hilma Olssons liv. Det var lika roligt vilken grupp som än kom och de ville ha så mycket information som möjligt om Hilma och grupperna hemlighöll för varandra och sa åt mig att inte berätta något för de övriga, som kom senare. Vi

(Björn och jag) var även inbjudna till skolan när de redovisade sitt arbete, och det var väldigt trevligt och intressant. Ungdomarna var trevliga att ha som besökare i Råbäcksgården och de var klart målinriktade på att lösa uppgiften. Uppsatserna som de gjorde är sammanställda till ett häfte, och finns att läsa på föreningen. Ett historiskt arbete av elever i SPS04, gjort under sista delen av vårterminen 2006 i kursen "Historia B".

Eila Fredriksson

<p>2</p> <p>Johan Erik Olsson f.1866-04-20 Boden Överluleå (BD) d.1945-02-09</p> <p>Överluleå (BD) Torpare Boden Överluleå (BD) g.1901-11-17</p>	<p>4</p> <p>Olof Johan Ersson f.1839-12-03 Sunderbyn:2 Nederluleå (BD) d.1903-08-06</p> <p>Boden Överluleå (BD) Arbetare Boden Överluleå (BD)</p> <p>—g.1865-10-22</p>	<p>8</p> <p>Eric Olofsson Norström f.1806-10-26 Sundom:3, Nederluleå (BD) d.1873-06-05 Boden, Överluleå (BD) Torpare Sunderbyn:2 Nederluleå oc —g.1837-11-05</p> <p>Catharina Magdalena Axelsdotter-Svärd f.1816-03-08 Sunderbyn:2, Nederluleå (BD) d.1883-04-08 Boden, Överluleå (BD) Torparhustru Sunderbyn:2 Nederlul</p>	<p>16</p> <p>Olof Olofsson Rocklin f.1760 d.1855-01-06 Sundom:3, Nederluleå (B —g.1799-03-09</p> <p>17</p> <p>Lisa Cajsa Nilsson f.1774-08-11 Sävast, Nederluleå (BD) d.1868-04-18 Sundom:3, Nederluleå (B</p> <p>18</p> <p>Axel Palmén-Svärd f.1791-10-07 Svensbyn, Piteå lfs (BD) d.1864-01-24 Sunderbyn, Nederluleå (B —g.1813-04-13</p> <p>19</p> <p>Brita Maria Lundström f.1779-04-13 Rånbyn, Råneå (BD) d.1847-03-19 Sunderbyn, Nederluleå (B</p>
<p>1</p> <p>Hilma Mariana Olsson f.1902-04-30 Boden Överluleå (BD) d.1989-01-31 Ågård, Boden Överluleå (BD)</p> <p>Boden Överluleå (BD)</p>	<p>5</p> <p>Cajsa Stina Johansdotter f.1837-08-01 Ale:2 Nederluleå (BD) d.1920-07-04 Bodens by Överluleå (BD) Arbetarhustru Boden Överluleå (BD)</p>	<p>10</p> <p>Johannes Jacobsson Malmström f.1796-10-01 Ale:2, Nederluleå (BD) d.1839-12-18 Ale, Nederluleå (BD) Bonde Ale:2, Nederluleå (BD) —g.1827-06-16</p> <p>11</p> <p>Brita Cathrina Nilsson-Blomfeldt f.1799-02-16 Heden:3, Nederluleå (BD) d.1855-09-12 Ale:2, Nederluleå (BD) Bondhustru Ale:2, Nederluleå (BD)</p>	<p>20</p> <p>Jacob Olofsson Ahlström f.1760-12-28 Ale, Nederluleå (BD) d.1805-05-08 Ale, Nederluleå (BD) —g.1791-12-04</p> <p>21</p> <p>Maria Magdalena Danielsdotter f.1764 Alvik:24, Nederluleå (BD) d.1845-10-16 Ale, Nederluleå (BD)</p> <p>22</p> <p>Nils Nilsson Blomfeldt f.1773-02-05 Heden:3, Nederluleå (BD) d.1860-09-17 Ale, Nederluleå (BD) —g.1798-03-18</p> <p>23</p> <p>Magdalena Nilsson f.1767-02-23 Björnsbyn:6, Nederluleå (B d.1855-08-28 Ale (inhyses), Nederluleå (</p>
<p>3</p> <p>Ida Maria Britasdotter Andersson-Wannar f.1869-09-06 Sirkas Jokkmokk (BD) d.1956-06-01 Trångfors Överluleå (BD) Torparhustru Boden Överluleå (BD) g.1901-11-17</p>	<p>6</p> <p>Okänd</p> <p>f.</p> <p>d.</p>	<p>12</p> <p>13</p> <p>7</p> <p>Petter Andersson-Wannar f.1792-01-21 Vuollesita, Jokkmokk (BD) d.1853-11-03 Sirkas, Jokkmokk (BD) Lappman Sjukksjokk, Jokkmokk (B —g.</p> <p>14</p> <p>Brita Cajsa Knutsdotter-Svensk f.1785 d.1859-04-02 Sirkas, Jokkmokk (BD) Sjukksjokk, Jokkmokk (BD)</p>	<p>24</p> <p>25</p> <p>26</p> <p>27</p> <p>28</p> <p>Anders Mattsson Wander f.1749 d.1793-04-05 Vuollesita, Jokkmokk (BD) —g.</p> <p>29</p> <p>Anna Larsdotter f.1754 d.</p> <p>30</p> <p>Knut Amundsson Svensk f.1730 d. —g.1770</p> <p>31</p> <p>Ingri Andersdotter f.1730 d.1819-11-05 Sirkas, Jokkmokk (BD)</p>

I mina anor

I samband med letande efter anor hamnade jag på finska sidan av gränsälven och av en slump ramlade jag på följande arbete publicerat i Genos 1995. Eftersom det är en anfader som beskrives, vaknade givetvis mitt intresse för Johan Emanuel men har också den förhoppningen att livsödet kan vara givande även för andra.

Av Stig Hellström

Anteckningar

En lägre tjänstemans ungdom på 1700-talet Fil.stud. Vesa Kilpelä, Helsingfors Prolog Jakob Fellman (1795-1875), som 1819 hade blivit kyrkoherde i Utsjoki, skrev i sina anteckningar [1] så här:

Till Sodankylä kyrka var godt slädföre. Efter behöflig hvila der följdes jag af några bekanta till Siurumaa hemman, 1 1/4 mil. Stället var trefligt och bördigt, men frostömt. Ute på gården emottogs vi af en gråhårsman med krus och artighet, som utvisade verldsvana. Han var vid vår ankomst klädd som allmogen på orten, men kort derefter uppträdde han i rynkad rock med förgyllda knappar. Detta klädesplagg var förfärdigadt i Stockholm under konung Adolf Fredriks regering på 1760-talet. Han frågade, om han fick kalla mig bror, emedan han varit skol- och akademiekamrat med min fader. Rent och dygdigt väsende kunde läsas i hans anlete, tal och uttalade bedömanden.

Han var af allmogen aktad och ansedd, hade i ett halft århundrade varit deras rådgifvare och fredsdomare samt var en mångkunnig man. Han talade icke utan sakkännedom i litteratur, ekonomi, historie och särdeles i naturvetenskap.

Bland sina Lärare afgudade han Linné, värderade Rudbeck och Celsius. Den förstnämnde hade han afhört i två år, fört under hans privata och publika föreläsningar noggranna anteckningar, hvilka han ännu hade i behåll. Linnés handstil förekom på ett och annat ställe, der han rättat hvad af eleven blifvit orätt uppfattadt. Jag ville köpa af honom dessa anteckningar: -

"Nej", svarade han, "jag vill behålla dem till åminnelse efter salig Herr Linnéus. De påminna mig om att jag varit på vägen till Parnassen, men farit vilse i Lappmarkens öknar. För femton år sedan var här en stor hungersnöd.

Häradshöfdingen E. erbjöd mig då för dessa anteckningar en tunna råg, men jag åt hellre bark och behöll mina anteckningar; de skänka mig nöje i det de erinra om den fordna glada tiden."

På ett ställe hade gubben antecknat: "År 1745 är jag född. Min far var Landsfiscal, vice Kronofogde och Kronolänsman i Sodankylä Nils Matlein.

År 1758, den 25 September, inskrefs jag som Studerande i Åbo akademi. Efter att hafva studerat der två år,

conditionerade jag i hederliga hus, fortsatte mina studier i Uppsala och blef Kammarakrifvare i Kongl. kammarcollegium i Stockholm". Jag måste för honom namngifva nuvarande Professorer i Åbo. Af dem kände han icke andra än von Hellens eller "Hellenius". Vi afhörde salig Linnéus länge tillsammans, men yngre var han än jag; så förändras tiderna, suckade gubben.

Jag frågade honom, hvarföre han valt sin boningsort här. "Till min olycka", svarade han, "hade min fars kunder, några rika Lappar, varit mina dopfaddrar. De hade skänkt mig till faddergåfva några renar, hvilka efterhand förökade sig och slutligen utgjorde en stor hjord. Jag reste från Stockholm på permission i afsigt att hälsa på mina föräldrar och sälja mina renar, för att sålunda få accordsumma till en fogdetjenst. De utgjorde då flera hundrade.

Men fattigdom var i landet och ingen köpte dem. Jag trodde att dessa kreatur jemte ett nybygge här uppe skulle skänka mig lugnare dagar än min extra ord. tjenst vid kammarkollegium [2]. Allt gick väl i början, men frostår inträffade snart och mina renar dogo i en här då gängse rensjukdom. Då var jag redan gift med en qvinna från orten och det var för sent att återgå till mitt förra. I tjugu år lefde jag i fattigdom, men Herren har åter välsignat landet, och mina söner äro idoga arbetare. Kanske har Gud utsett mig att odla denna vildmark". Numera hade han åter kommit i välstånd och i huset fanns 30 kor, 4 hästar samt en mängd renar och får.

Upptakt

Ovanstående hände 1824, gubben hette Johan Emanuel Mathlein (13.11.1745-14.7.1836). Hans bemälte far Nils nämns på den finska sidan första gången 28.9.1748 när den yngre sonen Svens (sedermera Kronolänsman i Sodankylä efter sin far) födelse införs i Kemi kyrkböcker. Nils Matlein tituleras då fältväbel. Om hans tidigare öden vet Lauri Koskimies släktbok [3] bara att han skulle ha varit född "i Sverige" dvs. på den svenska sidan [4].

Släktboken berättar också att Johan Emanuel skulle ha varit född i Sodankylä [5]. Eftersom det inte fanns militärer i Lappmarken på 1700-talet och emedan de första tecknen på Nils Matlein (2.4.1721 - 1.1.1772) i Sodankylä härstammar från år 1762-1763 [6] måste uppgiften vara felaktig. Fastän man är benägen att säga att det är fråga bara om en liten detalj, har samtidigt en

ganska viktig period för levnadsteckningen över en 1700-tals tjänsteman blivit bortglömd.

En underofficersbana

I generalmönsterrullan för Västerbottens regemente 1748 anges att Nils Matlein, noterad som "förare fältväbel" vid överstelöjtnantens kompani i Umeå socken, hade varit militär i 8 år. Hans maka hette Anna Fagerström, och var född 1725 [7] (d. i Sodankylä 2.3.1807). Hade han mött henne i Umeå?

Man måste återgå till Rullorna. I rullan för år 1744 finns under överstelöjtnantens kompanie följande information:

1743 d(en) 21. Nowemb(e)r munsterskrifwaren på Extra stat ifrån Pitheå Compag(ni)e med Sergeants Caractere och Förare Indelning Nils Matlein... är hit nedflyttad worden.

Så finns också vigseln noterad i Umeå landsförsamlings kyrkböcker. Fältväbeln Nils Mattlein och jungfrun Anna Fagerström vigdes den 30 november 1744 [8]. I Umeå landsförs. föds emellertid ingen Johan Emanuel år 1745. Inte heller i Umeå stad. Umeå landsförsamlings soldatboks namnregister innehåller inte namnet Mattlein. Dessutom täcker den bara åren 1722-31, 1736-41 (fastän titeln anger -44) och 1757-1820. Paret finns inte heller i husförhörboken Umeå landsförs. A I:5 1742-51, som visserligen innehåller endast 35 byar och med andra ord ej är komplett [9].

I Mantalslängder finns dock för år 1745 noterad en Sergeant Macklin under byn Böleå [10]. Av allt att döma är det samma person som noteras även i mantalslängd 1746 då som fältväbel under samma by då med namnet Matlin [11].

Intressant är att i byn finns det överstelöjtnantsbostället Böle [12] och att Nils Matlein där är noterad utan familj endast som "tjänstg(öran)de". Det tycks alltså vara tydligt att Johan Emanuel faktiskt föddes i Lappmarken. Dock tycks det ha varit fråga om någon annan lappmark än Kemi Lappmark, där Sodankylä ligger [13].

Men tillbaka till underofficeraren Nils Matlein. Han omnämns 1747 som sergeant och bodde ännu 1748 i byn Yttertavle [14]. 1757 lär "förare fältväbeln" vid kompaniet Nils Matlin ha "ärhållit afskied ef(ter) d(en) 13. April 1749" [15].

Enligt regementets historia [16] sammansattes år 1743 ur 4 kompanier en kommendering, som avgick till Stockholm. I december nämns Nils Matlein som en av kommenderingens tre sergenter [16a]. Kommenderingen tycks vid något tillfälle i början av 1744 haft "avenuevakt på 50 man vid Fredriksborgs fästning" under löjtnant von Rohr och fänrik Lagerborg.

Att vara mönsterskrivare [17]

Mönsterskrivarens uppgifter var mer civila än direkt militära. Utan tvivel har den insikt i ekonomiska frågor av olika slag som Nils Matlein förvärvade under sin tjänstetid som mönsterskrivare varit nyttigt för en blivande kronolänsman. Mönsterskrivaren förde nämligen inte bara mönsterrulla, "riktig räkning" på gevär, utan handhade och bevakade ofta även underofficerarnas enskilda ekonomi genom att tillse boställe och indelning, då innehavaren var borta från hemmet under krigen. Vid sådana tillfällen hade mönsterskrivaren att övervaka att gården vårdades både med hänsyn till innehavarens och kronans rätt. På 1700-talet uppbar mönsterskrivaren kontributioner av regementets personal. Fanns ingen av innehavaren av boställe eller gård utsedd befullmäktigad att uppbara räntan från det anslagna hemmanet, uppbars denna av mönsterskrivaren. För sina härmed förenade besvär ägde han uppbara arvode.

Inte ens då för tiden litade man helt och hållet på kassörens hederskänsla. Mönsterskrivaren var skyldig lämna kausion (borgen) för de medel han i tjänsten omhändertog och ansvara för de medel, som vid kompaniet "in- eller utgå", vare sig de var löne-, beklädnads- eller krigsmanshusmedel samt närvara då kompaniets tiondespannmål inlämnades eller uttogs "och härför göra regementsskrivaren räkning".

Enligt en instruktion av den 15 februari 1733 skulle likvidations- eller avlöningsmöten vid indelta regementen vara två. Under november månad skulle mönster- och regementsskrivarna meddela varje löntagare vad de hade att erlagga i krono- och krigsmanshusavgifter (lämna skattsedel). Skatten erlades under den näst därpå följande januari månad eller ock vid avlöningsmötet i februari, då var och en skulle kvittera sin lön "med egen hand" [17a].

Vid den indelta armén stod mönsterskrivaren under regementsskrivarens omedelbara befäl, men i relation till underofficerarna placerades han i rang mellan sergeant och förare [18]. Ställningen närmade sig dock mera de högre än de "nedrige" underofficerarnas kategori.

Noter

- [1] "Anteckningar under min vistelse i Lappmarken", publicerades först 1906 i Helsingfors av sonen Isak Fellman.
- [2] Det är väl därför nybygget i Siurunmaa fick namnet Onnela. Det användes som släktnamn för kyrkvärden Johan Mathlein (1796-1871) senast 1841. Se G. A. Andersson, Tietoja Sodankylän ja Kittilän pitäjien vaiheista. Kemi 1914, s. 269-270.
- [3] Lauri Koskimies, Sodankylän nimismies Nils Mathlin sekä hänen esivanhempansa ja mieskantaiset jälkeläisensä. Kuopio 1956.
- [4] Enligt de militära rullorna var födelseorten Österbotten.

- [5] Uppgiften förekommer tidigare i Österb. nat. matrikel (1947) och först i Åbo akademis studentmatrikel (Helsingfors 1895) av Vilh. Lagus.
- [6] Betyg från landskapsarkivet i Uleåborg 29.8.1972.
- [7] Kemi och Sodankylä kommunionböcker (anger även år 1728).
- [7a] "Sergeanten Nils Mattlein, hitkommen från mönster-skrifwaren på Extra stat d(en) 21. November 1743, tillträder lönen, som för the första femb månader i år besparas, d(en) 1. Junii 1744 och får femb månaders lön af besparade medel." Krigsarkivet, Stockholm, Västerbottens regemente: Rege-mentsskrivarekontoret 1741-1763, GI:8, förare indel-ning vid överstel. kompani 1744.
- [8] Landsarkivet i Härnösand, Umeå landsförsamling c:2.
- [9] Anna Fagerström nämns igen 1753 som dopvittne, men annars förekommer praktiskt taget ingen av medlemmarna av släkten i Umeå. Se Släktnamn i Umeå 1622-1820. Anthroponymica suecana 10. Umeå 1984, s. 105.
- [10] Landsarkivet i Härnösand, Kammararkivet: Mantals-längd för Västerbotten 1745. För uppgiften tackar jag Agneta Olofsson, Härnösand.
- [11] Om "caractere" och löneförhållandena i övrigt se Kaarlo Wirilander, Suomen upseeristo 1700-luvulla. Helsinki 1950, s. 24-25.
- [12] Om bostället se Svartengren, E., Svenska officers-boställen i Västerbotten. Torsby 1934, s. 7-12.
- [13] Kyrkböckerna där är så bristfälliga att letandet efter notation om födelsen har tyvärr varit resultatlöst. Om de olika lappmarkernas gränser se t.ex. Pohjois-Suomen historiallisen yhdistyksen vuosikirja FARAVID 5 (1981), s. 129.
- [14] Släktnamn i Umeå 1622-1820, s. 243.
- [15] SVAR, rullan för Västerbottens reg. 1757:1 (serien Rullor 1724-). Enligt regementsräkenskaperna erhöll Matlein avsked på begäran och avstod lönen "wid samma Månads slut, som besparas för åtta månader"(Västerb. reg. GI:8).
- [16] C. G. A. Bergenstråhle, Kungl. Västerbottens rege-mentes krigshistoria. Stockholm 1917, s. 316-317.
- [16a] Enligt en bouppteckning upprättad 21.8.1744 hade en Anna Fagerström samtidigt 26.12.1743 blivit änka där (efter ryttaren vid Livregementet, f.d. kammartjänare Anders Wikander). Dock kan hon vara identisk med den "hustru" Anna F. som vigdes 30.9.1744 i Stockholm (Klara) med en "kammardräng" och som 19.4.1766 dog i Klara 60 år gammal. Att den förstnämnda hade en redan 5-årig son stöder inte heller teorin att Matlein skulle ha mött sin hustru i Stockholm. En (fjärde?) Anna F., brandvaktshustru, dog 14.11.1763 på Haga. Genealogiska Föreningen, Stockholm: Register till bouppteckningar 1701-1750 och Gottfrid Hintzes register över Personhistoria, Stockholm.
- [17] Beskrivningen baserar sig helt och hållet på Fr. Josephson & W. T. Schultz, Svenska underofficerarnas historia. Stockholm 1938, s. 348-352.
- [17a] 1745-1747 var Matleins lön för 12 månader i hemmansräntor och inkvarteringspengar 29 + 5 daler silvermynt (Västerb. reg. GI:8-9).
- [18] Kaarlo Wirilander, Herrasväkeä. Helsinki 1974, s. 94.
För en del uppgifter tackar jag f.d. arkivarien vid Riksarkivet i Stockholm Ruth Hansson.

Så långt Vesa Kilpilä

Nybygget Onnela i not 2 skulle kunna översättas till Lycke-bo eller något liknande.

Nya medlemmar

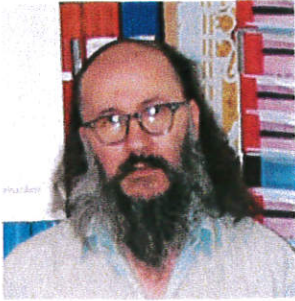
Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Stina Karlsson	Domarvägen 18	954 32	Gammelstad	0920 - 251 413	700
Lena Dahlkvist	Grytvägen 21	961 42	Svartbjörnsbyn	0921 - 12 114	701
Else-Marie Fjellborg	Margaretagatan 8 B	961 42	Boden	0921 - 18 210	702
Roland Sundberg	Lokgatan 9	942 35	Älvsbyn	0929 - 12 878	703
Edefors Hembygdsförening c/o Sten Berg	Krokbäcken 1	960 24	Harads	0928 - 310 18	704
Ragnhild Rönnbäck	Stångholmsgatan 26	674 41	Luleå	0920 - 223 881	705
Lisbeth Spogardh	Valhallagatan 55 B	441 51	Alingsås	0332 - 637 872	706
Elsie Tengman Strand	Strutsgatan 4	961 74	Boden	0921 - 19 219	707
Bjarne Larsson	Fruängsgatan 12, 1 tr	129 51	Hägersten	070 - 623 93 66	708
Nils Kallok	Spanngränd 2	961 42	Boden	0921 - 100 72	709
Mikael Snell	Lundagårdsgatan 24	961 38	Boden	0921 - 17 299	710

Adressändringar

Sune Persson	Vasagatan 21 A	910 60	Åsele	0941 - 451 11	23
Susann Larsson	Lundagårdsgatan 24	961 36	Boden	0921 - 17 299	118
Lars Erik Olsson	Plogvägen 16	961 42	Boden	0921 - 17 424	620
Gunvor Pettersson	Brogatan 12 C	961 64	Boden	0921 - 13 188	691
Knut Pettersson	Brogatan 12 C	961 64	Boden	0921 - 13 188	692



Arne Isaksson 1952 - 2007

Arne Isaksson är död efter en längre tids sjukdom, endast 54 år gammal.

Yngre och nya medlemmar i föreningen ställer kanske frågan; Vem var han?

Redan i början av 1970-talet började han släktforska och i slutet av 70-talet började han leda studiecirkel i släktforskning. Han brann för släktforskningen. Han hade dessutom ett otroligt minne för bl.a. årtal. Han kände till det mesta om släkten i Överluleå, Råneå och Edefors socknar men även Nederluleå eftersom Överluleå socken tillhörde Nederluleå fram till 1831. När man körde fast i sin forskning, kunde Arne ofta hjälpa en att komma vidare, just för att han hade så stor lokalkännedom.

Arne var inte bara intresserad av släktforskning. Han har med sina kunskaper bidragit till att många byböcker blivit till. För att nämna några: Skatemark förr och nu och Svartbyn. Han var också väldigt aktiv vid tillblivelsen av de två häften som handlar om centrala Boden från järnvägsstationen till Lundagård.

Arne har också betytt mycket för Boden Överluleå ForskarFörening. När föreningen bildades 1992 var han en stor tillgång. Han var medlemsbladets redaktör de fyra första åren. Det är ingen överdrift att säga att det var en prestation. Han skrev på en vanlig skrivmaskin, klippte och klistrade. Han duplicerade på en gammal dålig kopiator, som han lyckats få tag på.

Mycket tack vare honom fick vi disponera Råbäcksgården. Genom sitt stora kontaktnät skaffade han många inventarier bl.a. bord och stolar. Han byggde bokhyllor och fixade mycket annat. Föreningens kassa var ju skral så allt, gåvor och arbete, var välkommet.

Arne lämnar ett stort tomrum efter sig. En person med hans kunskaper går inte att ersätta.

Vi vill på det här sättet påminna om vad han betydde för BÖFF och minns med tacksamhet allt han gjorde för föreningen under de första åren.

Vi som var med från början:

Solveig Burström, Björn Fredriksson, Anna-Greta Johansson, Ulla Wikman, Gun-Marie Åkerström och Kristina Öhman



TACK



Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Anita Sjöqvist	Trångfors
Bengt Lindgren	Boden
Bengt Rönnbäck	Boden
Bengt Wikström	Brännberg
Lars Berg	Kusön
Leif Nordenstorm	Boden
Dokumentum	Boden
Bodens stadsbibliotek, Jan-Olof Frank	

samt till de som gett bidrag i mikrokortsparbössan och skänkt "loppisprylar."

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
fjärde kvartalet år 2006

Anna Stenberg
Börje Carlsson
Margareta Sandberg
Michael Larsson
Stina Elmving

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev



Boden-ANAN
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11
961 47 Boden

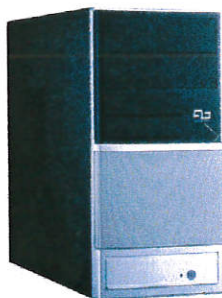
Din lokala databutik i Norrbotten Datavaruhuset i Sverige AB

DATAVARUHUSET.COM

Order Telefon	0921-52 999	Mån-Fre	09:00-18:00
Order Fax	0921-52 977	Mån-Sön	Dygnet runt
Butiken	Kungsgatan 20 i Boden	Mån-Fre	12:00-18:00

www.datavaruhuset.com

Kontors/Surf Dator



- Intel P4 EMT64 3.2ghz
- 1GB DDR2 minne
- 250GB Hårdisk
- DVD Brännare
- Floppy
- Windows XP Home Edition
- Låg ljudnivå

Medlemspris

5 495,- inkl.moms (ord.pris 5 995,-)

Projektor Optoma EP-719R



- 2200 Ansi Lumen
- 4000 tim brinntid
- 28db i ljudnivå
- 2000:1 i kontrast
- 2 kg
- 2 års garanti
- Perfekt för presentationer

Medlemspris

8 695,- inkl.moms (ord.pris 10 195,-)

info@datavaruhuset.com

DATAVARUHUSET.COM

Vår webbshop är öppen dygnet runt alla dagar i veckan